

לשמש כש"ך פעמיים

אחד שכבר התפלל תפילה בלחש צמנין השכמה, ושימש שמה כש"ך לחזור ולהתפלל בקול רם, והיות שקולו נעים מאוד, בקשו ממנו שימש כש"ך צמנין השני שבאותו ביהכ"ס, נראה לדינא דשרי, דאף שלא התפלל בלחש עם הצמנין השני אין צדק בעינא, כמבואר בשו"ע או"ח (סי' קכ"ד ס"ג) ש"ך שנכנס לביהכ"ס וכו', ועיי"ש במשנ"צ סק"ד, דזה שעדיין לא התפלל תפילה בלחש ראשי לשמש כש"ך, היינו דוקא כשאין צניבור שהתפללו אחד שיוכל להתפלל לפני העמוד, דאל"ה אינו נכון שיתפלל להם בקול רם, ובנד"ד כבר התפלל צמנין ההשכמה בלחש, אבל מה שהוא לא התפלל עם האחרים בלחש ולא הי' חלק מהצניבור שנתחייבו בחזרת הש"ך, בזה לא איכפת לן. (כן מתבאר מדברייו). ואף שש"ך זה כבר יי"ח חזרת הש"ך צמנין ההשכמה, קיי"ל לדינא דינא מוציא (גמ' סוף פ"ג דר"ה) דכל ישראל ערביין זב"ו, ועיי"ש בצה"ל ד"ה ש"ך שנכנס, דאף דזה הש"ך יפסיד קמיכת גאולה לתפילה, מוטל עליו להוציאן י"ח, דכל ישראל ערביים זב"ו וכו', וה"נ בנד"ד מאחר שזה הש"ך קולו נעים והוא הכי מוכשר לשמש כש"ך צמנין המנינים, עליו מוטל לעשות כן. כן נראה לדינא. ומן הנכון לעיין בצדק החיים ובס' אורחות חיים (ספינקא) שמה לסי' קכ"ד אם דברו מזה. ואני כעת בהרים ואין אחי כ"כ ספרים.

בשלט"ג (סוף ר"ה) כתב, שכמו שיש קרבן יחיד וקרבן ציבור, כמו"כ יש תפילת היחיד ומושאג של תפילת הצבור, ואף שהמניע לתקנ"ח של חזרת הש"ך הי' כדי להוציא את שאינו צדי (ע"י שומע כעונה, דמדאורייתא קיי"ל דשומע כעונה אפילו באותם ג' הדברים שהציא הר"ן (סוף ר"ה) מהירושלמי שא"ל א"ל בזה שומע כעונה, אינו אלא חומרא מדרבנן), מכ"מ לאחר שתקנו חזרת הש"ך, מבואר בשו"ע (סי' קכ"ד ס"ג) שאפילו אם כולם בקיאים ירד הש"ך וחזור ומתפלל כדי לנאת תקנ"ח, וכידוע מתשובת הרמב"ם (הוצאה שמה בצרכ"י), ואשר מה"ט (כן הסבירו תלמידי הגר"א - עי' נפש הרב עמ' קכ"ז) מן הנכון שלא לענות ב"ה וב"ש בשעת חזרת הש"ך, כמו שאין לענות ב"ה וב"ש כשרוצים לנאת בקידוש של חברו, דחשוב כהפסק באמצע הצרכה, וכמשנה ממטבע שטבעו חכמים בנוסח הצרכה (ועי' מזה יחיה דעת ח"ד סי' ט'). וענין זה הי' השיעור הראשון שהעביר רבנו כשהגיע לאמריקא, שאצו הגרמ"ס הציא את התלמידים לנמל לקבל פניו בנו כשהגיע בספינה מאירופא עם משפחתו, וביקש ממנו שיעביר שיעור בישיבה ציוס המחרת, וענין זה הי' נושא השיעור (כן שמעתי מאצו ז"ל), ומשך השנים כפל רבנו על דברים אלו כמה פעמים, שיש ענין של תפילה בצבור (כשמתפללים בלחש) ויש ענין של תפילת הציבור (דהיינו חזרת הש"ך). [ועי' מש"כ בזה בס' נפש הרב עמ' קכ"ג - קכ"ז, ובס' ארץ הצדי סי' ה' אות י"ג]

ונראה פשוט שכהן העוזב צדיהמ"ק שהקריב קרבן עזב ראובן, ולאח"כ בא שמעון וביקש ממנו שיקריב קרבנו עזבו, שאע"פ שכבר בירך ברכת המנוחה כשהקריב קרבנותיו של ראובן, חזר ומצדק כשמקריב קרבנותיו של שמעון (אל"כ לא הי' היסח הדעת צינתיים), והו"נ בש"ך שמתפלל פעם שניה חזרת הש"ך עזבו לצור אחר, דהש"ך גדרו ככהן המקריב קרבנות עזבו הצבור, שהוא מתפלל תפילת הצבור עזבו הצבור. אלא שאין לו לחזור ולומר עוה"פ התפילה בלחש [ודלא כתשו"י יעב"ך, הו"ד בצרכ"י, שדחה לגמרי את דבריו], וכן אם מתפלל חזרת הש"ך דשחרית פעם שניה, שאין לו לומר הצרכות דק"ש פעם שניה, ובכה"ג שאותו ש"ך יחזור על שחרית צב' המנינים, יהיו צריכים לש"ך אחר לצרכות ק"ש (מי שעדיין לא אמרם), וזה הש"ך שכבר התפלל שחרית צמנין ההשכמה רק יחזור על תפילת העמידה בקול רם.

Rabbi Hershel Schachter
24 Bennett Avenue
New York, New York 10033
(212) 795-0630

הרה צבי שכטר
ראש ישיבה וראש כולל
ישיבת רבינו יצחק אלחנן

This year presents a unique problem for many communities, as there will be many more minyanim on the Yamim Noraim than usual, due to the need for social distancing. This presents a challenge in finding enough baalei tefillah to service the minyanim. A melodious Chazan who is uniquely qualified to represent the tzibur may serve in this role for multiple minyanim in one day. Even though he has already served as a chazan at a prior minyan, he may represent the tzibur for an additional chazaras hashatz at a later minyan as well. In such a situation, the Chazan would not repeat the silent shemoneh esrei a second time. Should the Chazan be needed for multiple Shachris minyanim, he would not repeat the Birchos Kriyas Shema or recite the silent shemoneh esrei.

צבי שכטר
עש"ק פ' עקב
י"ז אב תש"פ